

roda. Duchaplnosť a priliehavosť tohoto prirovnania pochopíme, všimneme-li si reči, v ktorých vodcovia delegácií vyslovili svoje všeobecne stanovisko k tejto tak životnej otázke. Veď jestli odzbrojenie, riešenie jeho, len pomaly sa derie ku predu neni to dôkazom ničoho iného než mnohosti a protichodnosti záujmov, pred ktoré nás stavia táto otázka.

Víťazní spojenci vnúti porazeným mocnostiam obmedzenia v zbrojení, aby nový stav uzákonený mierovými smluvami nebol ohrožovaný. Niet však divu, že reakcia sa dostaví. Veď 8. článok Paktu S. N. neni tak snadné uviesť v život jak sa zprvu myslelo.

Jestli však Grandi považuje za nutné zdôrazniť, že »Mirové smluvy presne ustanovujú, že klauzuly vojenské, ku zachovaniu ktorých sa niektoré štáty zaviazali, sú počiatkom všeobecného odzbrojenia«, činí tak preto, lebo to považuje za spôsob ak dosiahnuť túženej vojenskej rovnosti s najviac ozbrojenou mocnosťou európskeho kontinentu. Litvinov zas považuje za najvýhodnejšie pre Sovietskú zbraň navrhovať a pridržať sa i naďalej všeobecného a úplného odzbrojenia. Veď žiaden iný návrh až do prevedenia hospodárskych plánov, v dnešnej ťažkej hospodárskej situácii tak nevyhovuje záujmom SSSR.; prevedením návrhu by boli dané zvedsatie najvýhodnejšie podmienky pre zboljševizovanie sveta.

Z Francúzska vždy keď začneme hovoriť o odzbrojení dostaneme ozvenu bezpečnosť. Má ono totiž ako i vo svetovej vojne sriadené a zväčšené štáty svrchovaný záujem na udržaní dnešného stavu. Je však zas samozrejmým, že štáty, ktorých ambície boli sklamané, ktoré túžia po zmene dnešného politického rozdelenia sveta neprajú si bezpečnosti právne organizovanej a mocou podporenej. Dokiaľ svet sem nedospeje, Francúzi neni sú ochotní znížiť dnešný stav ich zbrojenia, neprajú si rovnosti právnej, ktorá je iba klamom a javila by sa v živote praktickom ako nerovnosť, lebo válečný potenciál závisí od pokroku vedy, od priemyselného vystrojenia, od chemickej prípravy, od počtu obyvateľstva, takže skutočná rovnosť by bola koniec koncom jej negáciou.

Delegati anglo-saských národov súhlasia s naukou Prípravnej Komisie, je však pochopiteľným, že ich zaujíma predovšetkým zbrojenie námorné.

Všimneme-li si rôznych prednesených návrhov či už dopĺňujú návrh Prípravnej Komisie, alebo prinášajú nové podnety pochopíme ich snadnejšie, nezabudáme-li pri tom na vážne záujmy.

Videli sme, že názory jak rozriešiť otázku odzbrojenia, že hládiská na spôsob jak najlepšie zabezpečiť mier sú vážne. Podstata ťažkostí záleží v neúprimnosti, v nedostatku vôle odzbrojiť a zabezpečiť mier a z toho plynúcej nedôvere. Chceme-li dospieť k odzbrojeniu materiálnemu, práve preto nesmieme zabudnúť na jeho nejdôležitejší predpoklad, — odzbrojenie morálne.

Dr. Ďurčanský.

K otázke autonómie Podkarpatskej Rusi. Z príležitosti podaného návrhu na autonómiu P. R. prináša Csehszlovák Jog, časopis maďarských pravotárov v Košiciach v 51—2 čís. z r. 1931 článok, v ktorom autor — obyvateľ P. R., chce otázku autonómie osvetliť a zaujať ku nej stanovisko.

Uvádza stručný obsah podaného návrhu, ktorý obsahuje 64 §-ov a delí sa na 10 hlav. Návrh vychádza z §-u 3 úst. listiny: Hranica má byť upravená dohodou so zástupcami Slovenska, alebo plebiscitom. P. R. má voliť 14 poslancov a 7 senátorov do N.S. Má sa zriadiť pre P. R. Snem, ako autonómny zákonodárny sbor, dla platného volebného poriadku do posl. snemovne. Veková hranica pre aktívne volebné právo nech je 24 r., pasívne 30 r., a minimálne vzdelanie: ľudová škola (nesmie byť analfabet!) guvernér je menovaný prezidentom z terňa, navrhnutého Snemom. Je riadnym členom vlády, má právo účastniť sa zasadania Snemu, ale hlasovať môže len keď obdržal mandát. Snem je 45 členný, V ďalších hlavách je ustanovenie o pravomoci Snemu, jeho príslušnosť rozhodovať v oboru zákonodárnom, správnom, iniciatívnom, kontrolnom a fin. hosp., zmocnenie k úprave otázok jazykových, otázky hymny

vľajky, ustanovenie o 7 člennom stálom výbore, o moci výkonnej na čele s guvernérom Autonomnej správe, v čele by stáli referenti, ktorí by tvorili autonómnu radu, ktorá by bola podriadená guvernérovi. Nariadenia tohoto sú napadnuteľné u Najv. správ. súdu, neshodu medzi parlamentom, snemom, vládou ústrednou a autonómnu prísluší riešiť Ústav súd. Zákon nech bude súčiastkou ústavnej listiny, zmeneľný len dohodou Snemu a parlamentu.

Autor, chcúc osvetliť otázku autonómie poukazuje na stanovisko prof. Dra Pešku, vyslovené v »Bratislave III.« v r. 1929. Polemisuje s ním, pri vzpomínaní udalostí, ktoré sa odohraly dňa 8. V. 1919, kde najdôležitejšiu úlohu hral Beskyd a len potom Žatkovič s Gardašom. Z toho faktu, že ľud P. R.; sa dobrovoľne pripojil k Čsl. štátu a súčasne výslovil podmienky autonómie, dovodzuje, že má postavenie smluvnej strany. Ignorovanie tohoto faktu môže viesť k vynášaniu súdov, že otázka autonómie P. R., je internum štátnej moci, že by mohla byť zrušená Nár. Shrom. (Weyr). Autor sám navrhuje uskutočnenie autonómie takým spôsobom, že táto má byť dl'a znenia zápisnice zo dňa 8. V. 1919 udelená v najširšom merítku a takto zasadená do rámca ústavy. Navrhuje svať provizorný snem, ktorý by ako reprezentant P. R. jednal za tamejší ľud. Konkretizuje svoj návrh, ovšem neprevediteľne: Do prezatýmného snemu by volili len tí, ktorí preukážu, že dne 8. mája 1919 súhlasili s pripojením k ČSR.

Článok je pozoruhodný tým, že je písaný od tamojšieho obyvateľa, že je ďalším pokusom konkretizovať uskutočnenie autonómie P. R. Za daného chaosu však na P. R. ešte dlho bude aktuálnou otázka neprevedenia autonómie nežli opačne. Dokladom toho je aj vzpomenutý článok.

Podhorányi.

Osnova vládného nařízení o jízde motorovými vozidly. Do mezinisterského připomínkového řízení byla dána osnova vládného nařízení o jízde motorovými vozidly. Podle této osnovy všechny motorové vozy musí mítí tlumič výfuku, jenž není zařízen k otevírání. Kola musí mítí pryžové obruče, pneumatiky nejsou výslovně předepsány. Vozidla přes 3.500 kg vlastní váhy s nákladem a všechny autobusy musí mítí zařízení, zamezující za všech okolností sjetí vozidla nazpět. Všechna uzavřená vozidla osobní a všechna nákladní musí mítí zpětné zrcadlo, kterým může řidič vidětí nazad. Vozidla přes 350 kg vlastní váhy musí mítí zpětný chod stroje. Rychlost v uzavřených osadách jest stanovena maximálně 35 km za hod. Nejvyšší rychlost mimo uzavřené osady není pro osobní auta omezena, kdežto pro auta nákladní a autobusy jest omezena na 50 km za hodinu. Doprava osob nákladními automobily jest zakázána. Náklad nesmí převyšovatí maximální dovolené zatížení vozidla a musí býtí naložen tak, aby z něj nemohlo nic vypadnoutí. Náklad nesmí býtí širší než 3 metry a nesmí přechnívatí přes zadní konec vozidla více než 3 m. Přechnívá-li více než 1 m, musí býtí konec nákladu opatřen ve dne červeným praporkem a v noci buď červenou svítilnou nebo prismatickým sklem. Ten, kdo řídí, nesmí za jízdy kouřití. Osoby, jichž postřeh nebo ovládání se jsou podstatně sníženy opojením, nesmí říditi motorové vozidlo. Další předpisy pak podrobně stanění protijedoucího řidiče.

Dr. Jindřich.

Novelisace akciového práva v Maďarsku. Připravovaná reforma akciového práva v Maďarsku došla vyjádření v návrhu novely, která byla projednána dne 30. října 1931 ve schůzi ministerské rady. Hlavní zásadou novely je, že akciová společnost náleží akcionářům. Tato zásada pak jest provedena důsledně v celém návrhu. Příjmy členů ředitelství mají býtí uvedeny v poměr se zisky společnosti bez ohledu na dosavadní poměry smluvní. Ustanovení toto má se vztahovatí na všechny obchodní společnosti; u společností, které požívají státní podpory, mají býtí příjmy ředitelů podrobeny ještě přísnější kontrole. Výjimku lze učiniti pouze v tom případě, jedná-li se o za-